

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, כָּל הַפְּסוּקִים הִלְלוּ קוֹשִׁים זֶה עַל זֶה. בְּרֵאשׁוֹנָה פְּתוּב וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה. וְלִבְּנֵי יוֹשֵׁב בְּחָרֹן. לָמָּה נִסַּע מִשָּׁם? שְׁפָתוֹב וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אֶרְצָה בְּנֵי קְדָם. וּמִנּוּן לָנוּ שְׁפָתָרֹן הָיָה דִּיּוּרוֹ שֶׁל לִבְּנֵי שְׁפָתוֹב וַיֵּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחֵי מֵאֵין אַתֶּם וַיֵּאמְרוּ מִחָרֹן אֲנַחְנוּ. וַיֵּאמֶר הַיְדַעְתֶּם אֵת לִבְּנֵי בֶן נַחֹר וַיֵּאמְרוּ יָדַעְנוּ. לָכֵן הִיָּה בְּחָרֹן.

אֵלָּא יַעֲקֹב אָמַר, אֲנִי רוֹצֵה לְהַפְּסִי בְּשִׁכְנָה מִשׁוּם שְׂאֲנִי רוֹצֵה לְהַתְּחַתֵּן. כְּשֵׁאֲבָא נִשְׂא וְשִׁלַּח אֵת הָעֶבֶד, מֵצֵא עֵין הַמַּיִם, וְאֵז הַזְּדִמְנָה לְאֲבָא אִשָּׁה, וְהָיָה בְּמִקּוֹם הַזֶּה לֹא מֵצֵאתִי לֹא עֵין וְלֹא בְּאֵר וְלֹא מַיִם, וּמִיָּד - וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אֶרְצָה בְּנֵי קְדָם, וְשֵׁם הַזְּדִמְנָה לוֹ בְּאֵר, כְּמוֹ שְׂאֲמַרְנוּ, וְהַזְּדִמְנָה לוֹ אִשְׁתּוֹ.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, חָרֹן, שֵׁם הָיָה וּדְאִי, וְהַבְּאֵר הַזֶּה הָיְתָה בְּשָׂדֵה. שְׂאֵם לֹא כָּף, לָמָּה פְּתוּב וְתָרַץ וְתִגַּד לְאֲבִיָּה? אֵלָּא מִשׁוּם שְׁהָיָה סְמוּךְ לַעִיר.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יַעֲקֹב שְׁהַזְּדִמְנָה לוֹ אִשָּׁה עַל הַבְּאֵר, לָמָּה לֹא הַזְּדִמְנָה לוֹ לְאֵה, שְׁהָרִי הַעֲמִידָה לוֹ לַיַּעֲקֹב כָּל אוֹתָם הַשְּׂבָטִים? אֵלָּא שְׂאֵת לְאֵה לֹא רָצָה הַקְּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא לְזַוְּגָה עִם יַעֲקֹב בְּגִלּוּי, שְׁפָתוֹב וַיְהִי בַּבְּקָר וְהָיָה הַיָּא לְאֵה. (מִכְּלָל) שְׁהָרִי קְדָם לֹא הַתְּגַלָּה הַדְּבָר.

וְעוֹד, כְּדִי לְמַשֵּׁךְ אֵת עֵינוֹ וְלָבוֹ שֶׁל יַעֲקֹב בִּיפִי שֶׁל רַחֵל, לַעֲשׂוֹת שֵׁם אֵת דִּיּוּרוֹ, וּבְשִׁבְלֵה הַזְּדִמְנָה לוֹ לְאֵה וְהַקִּימָה אֵת כָּל אוֹתָם הַשְּׂבָטִים. בְּמָה יָדַע יַעֲקֹב מִי הִיא רַחֵל? אֵלָּא שְׂאוֹתָם הַרוֹעִים אָמְרוּ

וְאָמַר רַבִּי אֲבָא, כָּל הַיָּי קְרָאֵי קְשִׁיין אֶהְדִּי, בְּקִדְמִיתָא כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית כח)

וַיֵּצֵא יַעֲקֹב מִבְּאֵר שָׁבַע וַיֵּלֶךְ חֲרָנָה, וְלִבְּנֵי בְּחָרֹן הָיָה יְתִיב, אֲמַאי נָטִיל מִתְּמָן, דְּכְתִיב (בְּרֵאשִׁית כט) וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אֶרְצָה בְּנֵי קְדָם. וּמִנּוּן דְּבְחָרֹן הָיָה דִּיּוּרִיָּה דְּלִבְּנֵי דְכְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית כט) וַיֵּאמֶר לָהֶם יַעֲקֹב אַחֵי מֵאֵין אַתֶּם וַיֵּאמְרוּ מִחָרֹן אֲנַחְנוּ. וַיֵּאמֶר הַיְדַעְתֶּם אֵת לִבְּנֵי בֶן נַחֹר וַיֵּאמְרוּ יָדַעְנוּ. מִשְׁמַע דְּדִיּוּרִיָּה דְּלִבְּנֵי, בְּחָרֹן הָיָה.

אֵלָּא, יַעֲקֹב אָמַר, אֲנָא בְּעֵינָא לְמִיעַל בְּשִׁכְנִיתָא, בְּגִין דְּבְעֵינָא לְאִזְדִּיּוּגָא. אֲבָא כִּד אֲתִנְסִיב וְשִׁדְר לְעֶבְדָּא, אֲשִׁפַּח עֵינָא דְּמַיָּא, וּכְדִין אִזְדִּמְנַת לִיָּה לְאֲבָא אֲתָתָא. וְהָא בְּאֵתֵר דָּא, לֹא אֲשִׁפַּחְנָא לֹא עֵינָא וְלֹא בִּירָא וְלֹא מַיָּא, וּמִיָּד וַיֵּשֶׂא יַעֲקֹב רַגְלָיו וַיֵּלֶךְ אֶרְצָה בְּנֵי קְדָם, וְתִמָּן אִזְדִּמְנַת לִיָּה בִּירָא, כְּדִקְאֲמַרְן, וְאִזְדִּמְנַת לִיָּה אֲתָתִיָּה.

רַבִּי אֶלְעָזָר אָמַר, חָרֹן תְּמָן הָיָה וְדְאִי, וְהָיָה בִּירָא בְּחַקְלָא הָהוּא. דְּאִי לָאו הָכִי, אֲמַאי כְּתִיב, (בְּרֵאשִׁית כט) וְתָרַץ וְתִגַּד לְאֲבִיָּה, אֵלָּא בְּגִין דְּהָוָה סְמוּךְ לְמִתָּא.

וְאָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, יַעֲקֹב דְּאִזְדִּמְנַת לִיָּה עַל בִּירָא אֲתָתָא, אֲמַאי לֹא אִזְדִּמְנַת לִיָּה לְאֵה, דְּהָא קִיַּימָא לִיָּה לַיַּעֲקֹב כָּל אֵינוֹן שְׂבָטִין. אֵלָּא לְאֵה, לֹא בְּעָא קְדָשָׁא בְּרִיף הוּא לְזוּוּגָא לִיָּה לַיַּעֲקֹב בְּאֲתַגְלִיָּא, דְּכְתִיב, (בְּרֵאשִׁית כט) וַיְהִי בַּבְּקָר וְהָיָה הַיָּא לְאֵה, (מִכְּלָל)

דְּהָא קוֹדָם לִבְּנֵי לֹא אֲתַגְלִיָּא מְלָה. וְתוֹ, בְּגִין לְאֲמַשְׁכָּא עֵינָא וְלָבָא דְּיַעֲקֹב בְּשִׁפְרוֹ דְּרַחֵל, לְמַעַבְד דִּיּוּרִיָּה תְּמָן, וּבְגִינָה (דף קנג ע"ב) אִזְדִּיּוּגַת לִיָּה לְאֵה,

וְאוֹקִימַת כָּל אֵינוֹן שְׂבָטִין. בְּמָה יָדַע יַעֲקֹב מֵאֵין הִיא רַחֵל. אֵלָּא דְּאֵינוֹן

לו, שְׁפָתוֹב וְהִנֵּה רָחַל בְּתוֹ בָּאָה
עִם הַצֶּאֱזָן.

בֹּא רֵאָה מַה פְּתוּב, וַיֹּאמֶר אֶעֱבֹדָךְ
שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתֶדֶךְ הַקְּטָנָה.
וְכִי מַה דָּעַתוֹ שֶׁל יַעֲקֹב שֶׁלֹּא אָמַר
עֲשֵׂרָה יָרְחִים אוֹ שָׁנָה אַחַת, אֲלֹא
שִׁבְעַ שָׁנִים לָמָּה? אֲלֹא יַעֲקֹב עָשָׂה
בְּחֻכְמָה, כְּדִי שֶׁלֹּא יֵאמְרוּ
שֶׁבִשְׂבִּיל הַתְּשׁוּקָה שֶׁל יִפְיָה שֶׁל
רַחֵל עָשָׂה, אֲלֹא בְּשִׂבִּיל הַחֻכְמָה,
שֶׁהִלְכָנָה בַּת שִׁבְעַ שָׁנִים הִיא, וְכֹל
שִׁבְעַ הַשָּׁנִים הָעֲלִיוֹנוֹת שׁוֹרוֹת הֵיוּ
עַל יַעֲקֹב טָרֵם נִשָּׂא אֶת רַחֵל
לְשִׁבְתָּ עִמָּה פְּרָאוּי, שֶׁהָרִי יַעֲקֹב
נָטַל אֶת כָּלֶם בְּרֵאשׁוֹנָה, וְאַחַר כֵּן
בָּא אֵלֶיהָ, כְּדִי לְהַמְצִיא הוּא שְׁמַיִם
וְהִיא אֶרֶץ.

וְסוּד הַדְּבָר - וַיְהִי בְּעֵינָיו כְּיָמִים
אֲחָדִים. מַה זֶה כְּיָמִים אֲחָדִים?
אֲלֹא כָּל שִׁבְעַ הַשָּׁנִים שֶׁקָּל אוֹתָם
בְּעֵינָיו כְּאוֹתָם עֲלִיוֹנִים, שֶׁהֵם
אֲחָדִים וְלֹא נִפְרָדִים, וְכָלֶם אֶחָד,
שֶׁנִּקְשְׂרִים זֶה עִם זֶה. בְּאֵהָבֹתוֹ
אֹתָהּ, לְהִיּוֹת כְּדָגְמָה הָעֲלִיוֹנָה.

בֹּא רֵאָה שְׂאֵפְלוֹ לְבֵן רְמוֹ לֹו
בְּאוֹתָם הַשִּׁבְעַ וְלֹא יָדַע מַה אָמַר.
שִׁפְתָּח וְאָמַר טוֹב, שִׁפְתוֹב טוֹב
תַּתִּי וְגו'. אָמַר רַבִּי אַבָּא, כִּף זֶה
וּדְאִי, עֶבֶד שִׁבְעַ שָׁנִים לְהַזְדוּג עִם
שְׂמֻטָּה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר, בֹּא
רֵאָה, בְּכָל מְקוֹם הַיּוֹבֵל סְתוּם,
שֶׁלֹּא הַתְּגָלָה, וְהַשְּׂמֻטָּה הַתְּגָלָתָה.
בֹּא רֵאָה, בְּשַׁעַר שִׁיעֲקֹב עֶבֶד
שִׁבְעַ שָׁנִים רֵאשׁוֹנוֹת, יֵצֵא קוֹל
וְאָמַר: יַעֲקֹב, פְּתוּב מִן הָעוֹלָם וְעַד
הָעוֹלָם. הָעוֹלָם הַנִּסְתָּר שֶׁלְמַעַל
הַיּוֹבֵל, מִשֵּׁם הָרֵאשִׁית. שְׂאֵלוֹ
שֶׁהֵם נִסְתָּרִים, שֶׁלֹּא הַתְּגָלָה לָהֶם,
הֵם מִן הַיּוֹבֵל. מִשׁוּם כִּף נִסְתָּמוּ
מִיַּעֲקֹב שֶׁלֹּא יָדַע, שֶׁחֲשַׁב שֶׁהָרִי
הֵם מִן הַשְּׂמֻטָּה, וְכִדִּי שִׁיעֲשָׂה
רֵאשִׁית מִן הָעוֹלָם שֶׁלְמַעַל

אֵינּוֹן. בְּגִין כִּף אִסְתִּימוּ מִיַּעֲקֹב, דְּלֹא יָדַע, דְּחָשַׁב דְּהָא מִן שְׂמֻטָּה אֵינּוֹן.

רְעִיזִין אָמְרוּ לִיה, דְּכְתִיב, (בראשית כט) וְהִנֵּה רָחַל
בְּתוֹ בָּאָה עִם הַצֶּאֱזָן.

תָּא חֲזִי, מַה כְּתִיב, וַיֹּאמֶר (בראשית כט) אֶעֱבֹדָךְ
שִׁבְעַ שָׁנִים בְּרַחֵל בְּתֶדֶךְ הַקְּטָנָה, וְכִי מַה
דָּעַתִּיהָ דִּיעֲקֹב דְּלֹא קָאָמַר עֲשֵׂר יָרְחִין אוֹ
שְׁתַּא חֲדָא, אֲלֹא שִׁבְעַ שָׁנִים אַמְאִי. אֲלֹא
יַעֲקֹב בְּחֻכְמָתָא עֶבֶד. בְּגִין דְּלֹא יִימְרוּן,
דְּבְגִין תִּיאוּבְתָא דְשִׁפִּירוּ דְרַחֵל עֶבֶד, אֲלֹא
בְגִין חֻכְמָתָא, דְּסִיְהֵרָא בַּת שִׁבְעַ שָׁנִין הִיא.
וְכִלְהוּ שִׁבְעַ שָׁנִין עֲלֵאִין, שְׁרוּ עֲלֵיהָ דִיעֲקֹב
עַד לֹא נָסִיב לָהּ לְרַחֵל לְמִיתַב גְּבַה פְּדָקָא
יָאוּת. דְּהָא יַעֲקֹב נָטַל כְּלָהוּ בְּקַדְמִיתָא,
וְלְבַתֵּר אָתָּא לְגְבַהּ, בְּגִין לֹא שְׁתַּפְּחָא אִיהוּ
שְׁמַיִם, וְאִיהִי אֶרֶץ.

וְרוּזָא דְמִלָּה, וַיְהִי בְּעֵינָיו כְּיָמִים אֲחָדִים,
מְאִי כְּיָמִים אֲחָדִים, אֲלֹא, כְּלָהוּ שִׁבְעַ
שָׁנִין שְׁקִיל לוֹן בְּעֵינָיו, כְּאֵינּוֹן עֲלֵאִין.
דְּאֵינּוֹן אֲחָדִין דְּלֹא מִתְּפַרְשָׁאן, וְכִלְהוּ חַד,
דְּמִתְּקַשְׂרֵן דָּא בְּדָא. בְּאֵהָבֹתוֹ אוֹתָהּ,
לֹא שְׁתַּפְּחָא כְּגוּוֹנָא עֲלָאָה.

תָּא חֲזִי, דְּאֶפִּילוּ לְבֵן רְמוֹ לִיה בְּאֵינּוֹן
שִׁבְעַ, וְלֹא יָדַע מְאִי קָאָמַר, דְּפִתַּח
וְאָמַר טוֹב, דְּכְתִיב, (בראשית כט) טוֹב תַּתִּי וְגו'.
אָמַר רַבִּי אַבָּא, הָכִי הוּא וּדְאִי, פְּלַח שִׁבְעַ
שָׁנִין, לֹא זְדוּגָא בְשֻׂמְטָה. אָמַר רַבִּי אֶלְעָזָר,
תָּא חֲזִי, בְּכָל אֲתֵר יוֹבְלָא סְתִים דְּלֹא
אֲתַגְלִיא וְשְׂמֻטָּה אֲתַגְלִיא.

תָּא חֲזִי, בְּשַׁעַר דִּיעֲקֹב פְּלַח שִׁבְעַ שָׁנִין
קַדְמָאִין, נְפָקָא קָלָא וְאָמַר, יַעֲקֹב, (תהלים
117) מִן הָעוֹלָם וְעַד הָעוֹלָם פְּתִיב, עוֹלָם סְתִים
דְּלַעֲיָלָא יוֹבְלָא מִתְּמָן שִׁירוּתָא. דְּאֵלִין
דְּאֵינּוֹן סְתִימִין, דְּלֹא אֲתַגְלִיא לוֹן מִן יוֹבְלָא
אֵינּוֹן. בְּגִין כִּף אִסְתִּימוּ מִיַּעֲקֹב, דְּלֹא יָדַע, דְּחָשַׁב דְּהָא מִן שְׂמֻטָּה אֵינּוֹן.